

4c
DISPUTATIO III.
Centuriæ Quartæ.

QVÆSTIONVM
ILLVSTRIVM

PHILOSOPHI-

CARVM

In Inclytâ VVittebergensi Academiâ

Proposita:

PRAESIDE

M. IACOBI MARTINI
LOGICES PROFESS.

Publ.

RESPONDENTE

VVILHELMO MEIERO
Frisio Nordano.

*Ad 12. Februar. horu à 6. matutini in auditorio col-
legii veteris.*

VVITTEBERGAE

Excudebat Iohann. Schmidt, Sumptibus
Pauli Hellvvigii Bibliop. Anno 1608.

VIRIS

Reverendis, Clarissimis & Doctissimis
Dn. BERNHARDO ELSENIO,
Dn. THEODORO SCHVNEMANNO,
Dn. HERMANNO KONRINGIO,
*Ecclesiæ Nordensis ~~repositis~~ ac concionatoribus
fidelissimis.*

NEC NON

*Prudentissimis, virtute & generis splendore præstantissimis,
rerumque ususpectatissimis*
Dn. IOACHIMO IHERING Reipubl.
Nordensis olim officiali dignissimo,
Dn. HENRICO de VELAR
Dn. THEODORO NITERS,

*Dominis, amicis ac Patronis suis omni observantia cultu co-
lendis in indubitam gratitudinis minimè fucatæ tesseram
has quales, quales etiam sunt, studiorum Academi-
corum primitias*

*Dedicat, offert, consecrat ac
donat*

WILHELMVS MEIERVS
Auctor & Resp.

QVÆSTIO I.

An medium in tertia figura semper sub-
jiciatur?

Ολογογία † inquit Apollonius apud Stobæum,
de garr. serm. 30. ὁβλάσφοματα ἔχει: imo er-
rorum sepe plurimorum fons & scaturigo est uberi-
rime. Placet itaque breviter & sine ullis verbo-
rum anfractibus, quid de proposita hac questione
sentiendum sit, expeditum dare.

Vi † autem id fiat commodius, initio dicimus medium nihil aliud
esse quam id, quod ad probandam, vel improbandam questionem aliis
quam assumitur, & extrema vel copulat vel dissepit, vel ut Aristote-
les. prior. cap. 4. ait. Καλῶ δὲ μέσον μὲν, ὃ ἢ αὐτῶ, ἢ ἄλλῳ, ἢ
ἄλλο ἐν τῷ αὐτῷ ἐστὶν: ὃ ἢ τῶν δύο ἢ γίνεται μέσον.

Idque † cum Zabar. lib. de 4. figura Galenica duplex consti-
tuimus, ita ut medium aliud sit situ & positione medium inter exte-
ma: quo pacto animal medium est inter substantiam, & hominem: al-
terum ratione virtutis inferendi conclusionem. Priori modo sumptum
prima figura, quæ sub dicto de omni & nullo directe continetur, soli com-
petit: posteriori verò uti & hoc loco usurpatur, omnibus syllogismorum
figuris commune est.

Habent † enim major & minor sese ut partes dissidentes, me-
dium verò se habet instar mediatoris, majorem & minorem vel conjun-
gentis, vel disjunctis. Quemadmodum autem nihil refert, si ve pri-
mo, si ve medio, si ve ultimo loco mediator sit collocatus, dummodo vi, ac
potestate conciliandi fuerit præditus: ita etiam in syllogismo non tan-
tum mediū dicitur, quod medio loco positū est, sed ille terminus qui ma-
jorem cum minore vel conjungere, vel ab eodem disjungere potis est.

His † ita præmissis affirmativam questionis propositæ partem se-
quentibus veritatis fundamentis superstructam ambabam, uti dicitur,
ulnis amplectimur. Primo enim ipsi hujus syllogismi structura postulat,

A 2

ut in

ut in ea à specie & angustiori ad genus tanquam latius procedamus, & ita conclusionem particularem, cum posita specie genus in parte solum ponatur, efficiamus. Hoc autem fieri nequitiam potest: nisi medium terminus ita collocetur, ut major & minor de eo prædicentur, vel quod idem est, nisi medium semper subjiatur.

6. 2. Idem † innuit regula sive principium illud, quod dicto de omni & nullo in hac figurâ ferè æquipollet; nimirum: *Quæ sunt eadem uni tertio, inter se sunt eadem, ut sunt in illo tertio.* Et denique nobis hac in re suffragatur omnium logicorum calculus, qui dubi procul ab ipso Aristotele i. prior. cap. 6. sic edocti tertiam figuram unanimi consensu, ita ut medium in ea semper subjiatur, definiunt.

QVÆSTIO II.

An interrogatio sit figura Rhetorica?

1. *Utrum † interrogatio sive interrogatio figuris Rhetoricis annumeranda sit, nec ne; non una est omnium sententia. Quidam enim eam è numero Schematum Rhetoricorum planè eliminant: ita arguentes: Figura non nisi ab arte est. Interrogatio sæpe sine arte fit, teste Scalig. lib. 4. de re poet. cap. 42. Ergo. &c.*
2. *Utrum † ut etiam circa hanc questionem quod res est dicamus, ad minorem respondemus: interrogationem dupliciter considerari. Primo quidem per se & in sua natura quatenus sciscitandi saltem causa sine ullo adhibito affectu quippiam interrogamus: deinde vero consideratur quatenus instandi gratia assumitur, & singularibus quibusdam affectibus utpote admiratione, addubitatione, desperatione & similibus exercetur. Quale est illud Virgilii Æneid. 2.*

—————
Quid non mortalia pectora cogis

Auri sacra fames.

Item illud Ciceronis pro Ligario: Et certe contra ipsum Casarem est ingressus armatus. Quid enim Tubero tuus ille districtus in acie Pharsalica gladius agebat? cuius latus ille mucro petebat? Quis sensus erat armorum tuorum? Quæ tua mens? oculi? manus? ardor animi? Quid cupiebas? Quid optabas?

3. *Quod † ad priorem considerationem attinet, interrogationem figuram Rhetoricam non esse libenter concedimus; sin vero de posteriori*
acceptio

acceptioe disquiratur, nequaquam. Quis enim est, qui non videt
verba modo allegata longè aliter quam communia loquendi usus, &
consuetudo postulat, efferrè. Quod autem ita esset, cur inter figu-
ras Rhetoricas numerari non debeat, non video: præsertim cum fi-
gura definitur: conformatio quædam orationis, à communi, & pri-
mùm se efferrè ratione remota. Quæ de re videatur Quintil. lib.
9. cap. 1. & 2.

QVÆSTIO III.

Vtrum angeli sint animalia?

Quæstioni † huic ἀποκρίνω præbuisse videtur ipse Plato, dum in 1.
Timæo Deum quatuor animalium genera: Deos videlicet juniores seu
animos cælestium, volucres seu aëreas animantes, aquatiles, ac terre-
stres produxisse disertè affirmat. Hinc factum, ut non solū Chalcidius
in eundem Platonis Timæum scribens, angelum, quem ipse demonis, mo-
re tunc usitato, nomine indigitat, animal rationis particeps immortale,
affectionibus animi obnoxium, corpore æthereum, & curam hominibus
impertiens, definiuerit; sed & ex patribus Athanasius de Ecclesia Chri-
sti optimè alias meritis lib. de com. essentia patris, filii & spiritus
sancti, & alem angelicæ substantiæ definitionem divulgare non dubita-
verit: Angelus est animal rationale, expers materiæ hymnis dicendis
aprium.

Sed † si rem paulo acuratius perpendamus harum definitionum 2.
utramque à veritate quàm longissimè remotam esse in aprico erit. 1.
Quia animal omnium applausu definitur id, quod corpus sensu, & vitæ
præditum habet. Iam verò angeli non corporeæ, sed spirituales, uti
quæstione proximè subsequenti fusius demonstrabitur, sunt essentia,
corpore autem denegato, nec vitæ, nec sensus iis propriè attribui possunt.
Sensus enim definitur facultas res singulas accomodato corporis organo
percipiens lib. 1. de an. text. 16. Vitæ verò ἐντελέχεια anima ejusq;
organum corporis per conjunctionem & unionem utriusque. Scabg. exerc.
102. sect. 1. Quia autem hæc omnia de angelis sine insigni absur-
ditate dici non possunt, eos animalia non esse contra Pla-
tonicos interpretes concludimus.

A 3

QVÆ

QVÆSTIO IV.

An Angeli sint corporei?

1. *Affirmativam* † *questionū hujus partem prater Platonicos itidem ex Patribus nonnulli, in quorum numero Tertullianum, Bernhardum, Augustinum & Basiliū fuisse referunt, sequentibus hisce rationibus freti tenere videntur* 1. Primum ex Augustino lib: de Spiritu & anima capit. 18. de promptum tale est. *Quodcumque in certo loco est, illud corporeum est. Angeli sunt in certo loco, quia non sunt ubique. Hoc enim solius Dei. Ergo sunt corporei.*

2. *Quodcumq; localiter movetur illud est corporeum: Angeli localiter moventur, uti Matth. 4. ver. 11. Luc. 1. v. 16. item 29. & passim alibi in sacris videre est. Ergo angeli sunt corporei.* 3. *Quod ut corporeum apparet, & tamen, prestigis non ludit, nec homines fallit, id verē corporeum est. Sed angeli corporei apparent, neque tamen prestigiis ludunt, aut homines fallunt. Ergo sunt corporei.*

2. *Verum† harum rationum nulla tanta est evidentia, ut cœlestes illos, ac Dei formes animos (que admodum Dion. cap. 2. de cœlesti Hier. loquitur) multi pedes esse, & multorum vultuum, & animalibus rebusq; corporeis similes, propterea existimemus. Quin imo cum Apostolo ad Ephes. 6. v. 12. Angelos nec carnem, nec sanguinem habere, sed cœlestes & spirituales substantias esse asserimus. Corpus enim secundum philosophum: libr. 3. phys. æq. cap. 5. definitur quod omni ex parte habet dimensionem, σὺν α. inquit, ἐστὶ τὸ ὡριστὸν ἐξ ὧν διασκα. & v. Cui etiam subscribit Zab. dum lib. de mat prima ca. 17. Corpus substantiam dicit tria dimensioni subjectam. Quod sane de angelis, quos scriptura sacra toties τὸν ὡριστὸν nomine indigitat, sine absurditate dici non potest. Nam illi propriè loquendo quanti non sunt, cum sint immateriales: unde & acutissimus ille Scal. exerc. 359. sect. 4. eorum plures in uno & eodem loco, esse poss. comprobat; quod de corporibus verum non esse vel ipsa experientia satis superque demonstrat. Adde, quod nulum corpus cum altero in eodem loco esse possit, siquidem omnis natura ab hac dimensionum penetratione abhorret. Angelos autem cum corporibus in eodem loco esse posse, vel ind. patet, quod in sacris Luc. 18 legatur integram malorum spirituum legionem, sive sex decemnum millia in unius obsessi corpore habitasse.*

Missa

Missu † igitur hisce Platoniorum nugis cum Damasceno lib. 2. de 3
orib. fide, angelos dicimus substantias intellectuales semper mobiles, ar-
bitrio liberas, incorporeas, Dei ministras, qua per gratiam, non natura
immortalitatem sunt consecuta, quarumq; substantia speciem salus, qui
creator est, non vit. Ad argumentorum autem pro priori sententia allato-
rum primum quod attinet; angelos in loco esse, non simpliciter inu-
ficias. Est enim ut Scal. ait, ubi eas affectus entis cuiusq; preter solum
Deum necessarius. Dicimus igitur eos in suo ubi esse, non *σωματικώς*,
ut corpora, quorum extrema complent vacuum corporis continentis, sed
vontōs sine ulla spaci localis vel occupatione, vel repletione. Videatur
Scal. ex. 359. l. 5.

In † secundo libenter concedimus angelos moveri etiam suo modo 4
localiter: verum non mutando locū, uti res corporeae in quibus pars mo-
uens, & pars mota distinguuntur, sed uti spiritus, siue essentia simplices
mutando ubi, uti idem Scal. ex. 10. jam dicta. sect. 12. sic itē affirmat. Et
quemadmodū non propterea non moveretur Deus, quia infinitus est, Infi-
nitum n. moveri non potest. Quia neq; in loco, neq; in ubi ubi est: ita &
spiritus de loco in locum moveretur, non quasi corporeus esset, sed quia fini-
tus ac dimensus est.

In † 3. argumento est insignis sophisticatio *περὸ τοῦ πᾶσι κινηθῆναι*. 5
Non n. sequitur angeli in erudum, cum mania sua hisce in teris sibi de-
mandata obeunt, apparent corporei. Ergo veris naturalibus predicti
sunt corporibus. Nam possunt illa corpora, quibus apparent, vel
aliunde ad tempus assumere, & assumunt etiam eadem consentientib. non
solum Philosophis, sed & Theologis sanioribus omnibus licet vide
illa assumant, vel ubi eadem deponant, scriptura silentio, plane ignore-
mus. Si enim angeli corporei essent, indigerent certo nutrimento, quod
in ipsorum substantiam converteretur, quod de angelis falsissimum esse
historia de Tobia, ad quem Raphael ait: Videbar quidem vobis mandu-
care, ac bibere, sed potu invisibili & cibo in or. ca. 2. v. 19. satis confirmat.

QVÆSTIO V.

An Deus naturæ necessitate mundum creavit?

Multat sane, eaq; satis spinose, ac intricato de mundo à Philosophis
moveretur. Sin utramq; paritè variè ventilantur quæstiones; inter quas
non infimum locum sibi vendicat illa, que queri solet: utrum ex natu-
ræ necessitate, an vero ex libera voluntate Deus mundū creavit?

Pro

2. Pro cuius [†] quaestione explicacione diligenter primò animad-
vertendum est ex natura necessitate agere, nihil aliud esse quam ita a-
gere, ut non possis non agere. Quod uti D. D. Conimb. 8. phyl.
cap. 2. quaest. 5. testantur, bifariam contingit. 1. Quando agens so-
lo natura impetu circa omnem intellectus, & voluntatis actum in rem
fertur, ut quando ignis calefacit, vel stipulas sibi admodum comburit.
2. Quando agens licet per intellectum & voluntatem agat: tamen ita
agit, ut actionem illam suspendere, aut inhibere neuiquam valeat:
quo pacto pater per actum intelligendi à scholasticis, & quibusdam pa-
tribus filium generare dicitur.

3. Quibus [†] ita constitutis existimamus neminem unquam philoso-
phorum adeò hallucinatum fuisse, ut Deum extra se priore modo quicò
quã ex absolutà natura necessitate in rebus creatis agere putarit. Cum
omnes diuino numini intellectum & voluntatem unanimiter attri-
buerint. De posteriori autem non omnibus inter se conuenit. Alii enim
Deum necessario: alii vero liberè mundum condidisse contendunt. Qui
priori sententia patrocinantur hisce potissimum militare videntur ar-
gumentis: Quicquid Deus agit ex necessitate agit. Quia si non ne-
cessario ageret, contingenter ageret. Contingentia autem mutabili-
tatem & inconstantiam, quam de Deo vel cogitare summè impiùm &
blasphemum est, importet. Est enim Deus actus purissimus omnis po-
tentia expers, & sic etiam omnis mutabilitatis, quæ non nisi ex poten-
tia oritur, 2. phyl. 8. cap. 8. 2. Actio inerior, quã Deus perficere
quispiam vult, est perfectio diuina, quæ cum Deo abesse nequit, neces-
se erit Deum velle alia extra se producere, proindeque ex necessitate
natura mundum esse creatum

4. At [†] nos objectiunculis hisce, quas inferius ad erutimam verita-
tis paulò acuratius appendemus, neglectis, iis qui Deum nullà natura
necessitate; sed liberrimã voluntate mundum creasse statuunt, calcu-
lum nostrum per omnia adijcimus.

1. Quia Deus nihil extra se ab eterno, sed omnia in tempore agit,
si itaq; Deus mundum ex absolutà aliquã natura necessitate creasset
mundus utiq; esset eternus, id quod non solum sacrosancta Theologia no-
stra, sed sancti quoque Philosophi neuiquam concedunt. Videatur
Scal. exer. 3. Item 61. sect. 2. & 3.

2. Deus est autògenus, & nullius rei externe indigens, sed ex sua
natura omnem boni, & appetibilis rationem in sua essentia inuenit 2.
Mag.

Mag. Mor. cap. 15. & 7. Polit. cap. 1. Unde infallibiliter sequitur
ipsum nihil extra se necessario appetere, ac proinde nihil creaturarum
ex absoluta aliqua natura necessitate producere: Cui etiam illud Psal-
mistæ consonat: omnia, quæ voluit, fecit in celo, & in terrâ Ps. 134.

3. Quicquid perfectionis est in rebus creatis, illud omne modo longe
excellentiore in Deo contineri extra omnem controversiam est; siquidem
nihil perfectionis est in effectu, quod non fuerit in causa efficiente. At
verò liberum arbitrium est una ex maximis naturæ intellectivæ perfectio-
nibus. Erat itaque maximè in Deo. Si autem Deus quicquid ex natura ne-
cessitate extra se ageret, sequeretur ipsum non esse agens liberrimum;
quod non solum ἀφίλοσοφώτατον est, sed sacrarum literarum fontibus
è diametro oppositum. Ipse enim Paulus in tertio cælo edoctus ad Ephes.
1. v. 5. dixerit affirmat; Deum in rebus creatis agere κατὰ τὴν εὐδο-
κίαν τοῦ θεοῦ δεληματῶν αὐτοῦ. Quæ cum ita sint, ut verè sunt; Quis
questo tam bardus, aut tam iniquus rerum estimator, qui Deum non
τοαῖστέ, sed liberè mundum creasse non videat?

Restat itaque nunc ut argumenta in contrariam partem allata
breviter discutiamus. In primo autem simpliciter negamus antecedens.
Deus enim in rebus creatis non necessario, ut jam demonstratū est; neque
contingenter, sed ratione quadam inter necessitatem & contingentiam
inter mediâ; id est, ex libero arbitrio. Qui agendi modum ex necessitate
quadam, ut D. D. Conimb. loco jam citato loquuntur, constantiam; ex
contingentiâ verò possibilitatem erga res, quas molitur, aliter se habendi,
accepit. Ad secundam v. dicimus actum internum, quo Deus extra se
perficere quippiam vult dupliciter considerari, 1. Quoad suam sub-
stantiam, ut absolutum in Deo aliquid est, 2. respectivè quoad creatu-
ras. Priori modo consideratus perfectio quidem divina est, quæ Deo
abesse nequaquam potest: quoad posteriorem autem considerationem,
nec perfectio, nec imperfectio est. Verùm, uti Deo ex arbitrii libertas
te convenit: ita etiam divino ætuli inesse, vel abesse potest. Errant
igitur turpissimè quicumque hac vel ulla etiam aliâ ratione mundum
ex necessitate à Deo creatum esse conantur evincere.

QVÆSTIO VI.

A quonam moveantur gravia & levia quan-
do in propria sua tendunt loca?

B

Ad

1. Ad hanc questionem quod attinet, variae, ac discrepantes plurae
 ea de re philosophorum extant sententiae. Sunt enim, qui arbitrantur
 gravia, & levia cum in sua propria loca tendunt, non secus, ac ferrina
 à magnete moventur à suo loco naturali. Verùm hæc opinio propriam suam
 futilitatem facile corrumpit. Locus enim in prædicamento quantitatis est.
 Quantitatum autem teste Scaligero exer. 352. lect. 1. per se nulla est
 efficacia: Unde D. D. Conimb. lib. 9. Phys. cap. 4. quæst. 1. loco
 omnem alliciendi vim, omnemq; attractivam qualitatem rectè adimunt.
2. Quidam tamen vero motus illius causam in cælum rejiciunt. Sed quia
 hæc ratione quies gratiarum & levium in suo loco naturali constituto-
 rum violenta sit futura; quippe à principio externo, motu videlicet cæ-
 li, orta; & vero secundum Philosophum $\alpha\delta\epsilon\upsilon\ \omega\alpha\epsilon\delta\ \tau\upsilon\ \phi\upsilon\sigma\iota\kappa\alpha\ \alpha\iota\delta\ \iota\omicron\upsilon\upsilon$, &
 hanc opinionem tanquam falsam & erroneam rejicimus.
3. Neque tamen etiam medium per quod transeunt, causa istorum motuum
 proxima consistit potest. 1. Quia medium non magis ad hunc quam
 illum motum gravia & levia allicit. 2. Causa proxima, teste Philoso-
 pho 1. post. cap. 1. non nisi una est. Medium autem subinde variatur.
 Quare medium causa motus gravium & levium non erit.
4. Neque tamen vero moventur à principio externo, generante nimirum,
 aut impedimentum solvente, ut nonnulli freti auctoritate Aristotelis de
 Phys. gravia & levia habere in se principium, non movendi, sed pa-
 siendi, item gravia, & levia non à seipsis; sed ab eo moveri, quod ge-
 neravit, aut impedimentum solvit, dicentis, statuunt. Loquitur e-
 nim ibidem Philosophus, partim de principio essentiali, formam pri-
 mario; motum vero ex illa forma procedentem, secundario respiciente;
 partim vero de potentia accidentali, quæ gravia, & levia, cum ex sua
 natura vel ascendere, vel descendere possunt; interventus tamen impe-
 dimentum alicujus externi non ascendunt, aut descendunt, quæque in se-
 illum deducitur à causa impedimentum illud removens. De neutro au-
 tem harum potentiarum hoc in loco quaeritur; sed de illa solum, quæ
 gravia & levia extra locum suum constituta nullo impedimento inter-
 jectio illum appetunt, & consequuntur.
5. Eam tamen autem cum Zabara lib. 1. de motu grav. & lev. cap. 4.
 & 12. dicimus internam eorum formam à qua tanquam ab agente mo-
 tus ille primario fluit. 1. Quia elementa, item corpora simplicia, quæ
 omnia gravium & levium nomine, teste eodem Zab. lib. citato cap. 1.
 intelligenda veniunt, sunt corpora naturalia; unde necessario sequen-
 tur, ea

tar ea habere in se internum motus sui principium. 2. Quia effectus actu existens, necessario quoque causam actu existentem requirit, quibus præter solam formam alia dari non potest. Aut enim esset generans, aut esset impediendum solvens. At neutrum esse potest, Non generans. Quia hoc generatione expedita in generatum non amplius agit. Non impediendum removens. Quia hoc ablato nihil amplius ad motum corporis movendi conferre potest. Relinquitur igitur solam formam gravium & levium motus illorum causam primariam esse. Quod & ipse Philosophus 8. Phys. expresse indicat, dum causam, cur gravia & levia ad suum ferantur locum, dicit esse hanc, quod sine aëria nata aliquid moveri; & libr. 4. de Cælo asserit, quod gravia & levia in seipsis principium movendi habeant.

QVÆSTIO VII.

An sint tantum quinque sensus externi?

Etsi quidem ipse Scal. Philosophus alias acutissimus exer. 285 sect. 3. negantem hujus questionis partem nonnihil tueri videtur: tamen illius tanti apud nos non erit opinio, ut propterea ab ipso Aristotele, Præceptore nostro meritisimo l. 3. de an. c. 1. quinque tantum sensus exteriores, visum videlicet, auditum, olfactum, gustum & tactum, nec plures, nec pauciores agnoscente, divertium faciamus. Quot enim sunt τὰ ἄνωθεν αἰσθητὰ, seu sensibilia propria, tot etiam sunt sensus exteriores. At τὰ ἄνωθεν αἰσθητὰ ἴδια tantum sunt quinque, nimirum color, sonus, odor, sapor, & τὸ ἅπτόν. Ergo etiam quinque tantum sunt sensus exteriores.

2. Sensus officium est τὰ ἄνωθεν αἰσθητὰ percipere, At vero omnia sensibilia, omnesque eorum species quicquid hisce sensibus exterioribus percipiuntur, adeo ut nihil inveniri possit, quod non ad horum aliquem referri queat: Unde liquidò patet oleum & operam perdere illos, qui præter quinque hos sensus modo enumeratos sextum confingere conantur. Sed queretur enim sensum illum frustra in naturâ fuisse conditum. Quia nullum haberet τὸ ἄνωθεν αἰσθητὸν quod perciperet, sed quod absurdum est, Deus enim & natura nihil faciunt frustra. Videantur hac de re Aristotelis lib. 3. de an. cap. 1. Et Iul. Scalig. exer. 297. sect. 2. 3. & 4.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum homo sit animal?

B 2

Negat.

1. Negantem † questionis proposita partem defendere videtur non solum Cardanus lib. 2. de subtil. sed etiam adhuc recentiores quidam, nescio cuius ambitionis oestro percussi, dum hominem animal rationale definiendum esse strenue negant, Eo quod animal late, uti à Porphyro cap. 3. sag. pro quolibet vivente sumitur, acceptum, genus nimis remotum sit, tantumq; jejunam aliquam descriptionem, non solum homini, sed & Deo, & angelis competentem constituat. Sin vero pressius accipiat, quo sensu à Philosopho lib. 2. de an. ca. 5. his verbis definitur, ζῷον ἐστὶ κατὰ τὸ μέγιστον τῆς φύξης τὸ ἀσθενέστερον, nimis angustum. Quia homo longe latius, ut illi somniant, patet, quam animal. Rationes proferunt.

1. Quia homo secundum partem sui nobiliorem videlicet animam est immortalis, animal autem totum mortale. 2. Quia homo ratione anima est ingenerabilis, animal autem generabile. 3. Homo ex parte sui nobiliore est incorporeus, animal autem totum est corporeum. Ex quibus omnibus manifestum evadere putant hominem latius patere quam animal. Latius autem per id quod angustius est, definiri nullo modo potest. 2. Antagonistarum argumentum tale est: Homo definitus longè melius definitur à parte præstantiori, quam ab eà, quæ minus est præstans. Per animam itaq; rationalem definitur homo: quo pacto olim Academici, eum animam rationalem corpore utentem dixerunt; non verò per animal.

Verùm † hac argumenta, quamvis nonnullis Achillea, & plane ad ἰαλίαν videantur, nihil tamen nobis officium. φησὶ δὲ οἷσα enim, & inanis sapientia persuasio efficit, ut homines isti niptū intelligēdo vel nihil intelligant. Falsissimum namque est, quicquid etiam de duplici animalis acceptione garrunt. Etenim quid quæso dici posset absurdius, quam Deum Ens illud simplicissimum, simpliceq; illas naturas angelicas per animam vivere, nutrirī & alia anima opera peragere? Non quid hac ratione constituerentur compositi? Si quidem aliud est ipsa anima; aliud verò quod animā præditum est? Non quid efficerentur corporei? Cum nutritia rebus corporeis solum competat, incorporeæ autem nutrimento non indigeant. Dicitur quidem Deus vulgo vivere, sed minus proprie. Vita enim, uti acutissimus ille Scaliger habet, est ætius anima in corpore. Tantum igitur κατὰ ἀφ᾽ ἑαυτῆς πῶτα & οὐκ ἀπὸ πῶτα Deo attribuitur, ad exprimendam divinarum actionum efficaciam.

Simiti

Simili + porro falsitate & illud, quod hominem animali latiorems
esse continent laborat. Nam & ipse Cardanus sui ceu oblitus libr. }
7. & 8. de varietate rerum capit. 37. & 40. alibi que cum pluries }
hominem animal appellat, & quod notatu dignum est, in Diale- }
ctica sua, quam opus supra vires humanas esse iactitat, usitatum homi- }
nis definitionem inegre retinuit. Quod vero ad ratiunculas, quibus }
argumentum debile hoc suum fulcire conantur, atrinet: Respondemus }
ad primam per inversionem, id nimirum latius esse, quod de pluribus }
predicatur. At vero animal de innumerabilibus prope speciebus, & in- }
dividiis; hominem vero de individuis tantum dici, omnibus vel me- }
diocri saltem rerum cognitione imbutis, tam notum est, quam quod no- }
tissimum. Deinde si in syllogismi structuram redigatur hac Antagoni- }
sticum, ratio nihil inde concluditur, quam hominem secundum partem }
sui nobiliorem, sive animam rationalem, non esse animal, id quod ipsis }
utraque manu libenter largimur.

Ad secundam dicimus, illam ex falsa erutam hypothesi: nempe
animam corporibus caelitus immitti. Quod quam absurdum sit, non so-
lum SS. Theologia nostra, sed & ipse Philosophus satis luculenter ostendit,
dum lib. 2 de anim. cap. 4. ait: φ' ουκ εστιν των εν τοις ζωοντιν εγγυων,
το ποριστα ετερον ειναι αυτο, Et 12. Metaphys. cap. 3. discrete re-
stat, non solum corpus, sed totum compositum generari: In tertia
dum hominem per animal definiendum negant. Quia homo ex parte
sui nobiliori incorporeus est, animal autem totum corporeum, egregie
philosophantur. Non enim homo animal est propter animam sive facul-
tatem rationalem, sed propter sensitivam. Deinde nugatorium & il-
lud est, quod animal totum corporeum effingunt. Etenim anima ani-
malis ex materia, & forma non est, Quare nec corporea est, sed simplex:
Formam enim ullam corpoream esse, in Philosophia adeo exploratum est,
ut operosiori refutatione non indigeat.

Restat & itaque alterum adversariorum argumentum, ad quod re- 4-
spondemus: Animal non universam hominis naturam, sed latum genus
ejus exprimere, quod neutiquam potest esse anima rationalis. 1. Quia
secundum Aristotelem lib. 4. top. cap. 3. vitiosum est definire per par-
tes, 2. Quia genus respondere debet materia. Anima autem rationalis
obtinere locum formae.

Fimiter & igitur concludimus hominem per animal rationale re- 5-
fissimè definiti. Negari siquidem non potest hominem vivere, ac sen-
ire

ere. Cui autem differentia specifica aut forma tribuitur, vel adimitur, ei & formatum tribui aut adimi necesse est. Adde quod genus hoc tam cum omnibus Aristotelis lib. 4. top. requisitis, quam cum aliorum logicorum maximis, que boni generis nota sunt ex se congruat. Prædicatur enim de homine essentialiter & tunc tibi non quidem remotè, ut substantia, sed proximè: adeo ut nihil de animali dici possit, quod etiam non dicatur de homine. Est cum ipso in eod. in prædicamento Est latius homine, uti ostensum est, eumque complexa suo ambit. Missis igitur curiosorum, no vitatisque, que perturbatione non caret, avidorum ingeniorum præcitis veritatem exosculemur. Nam qui veritatem occultat, & mendacium prodit, uterque reus est, ille quod prodesse non vult, iste quod nocere desiderat. August. lib. de agone Christi.

QVÆSTIO IX.

An leges vestitiaræ sint ferendæ?

1. *Leges †, inquit Isidorus lib. Etym. log. factæ sunt, ut earum metu humana coerceatur audacia. Ea igitur crescente, & se quasi multiplicante, rectè etiam novæ, quibus ipsi obviam iri possit, magistratus ferendæ, & secundum subditorum mores variandæ erunt leges. Crescentibus enim delictis merito etiam exasperantur pœne.*
2. *Ex † quo apparet institutum nonnullarum Rerump. quo cuiuslibet Civium ordini certa vestimentorum genera eorundemque certa precia præscribuntur, nequaquam esse improbandam. Illud enim extra omnem dubitationis aleam ponimus, Deum ordinis, non confusionis auctorem, ut certas quasdam hominum distinctiones constituerit: ita quoque cum certam in vestitu tæxi, non verò & tæxi probare. Concedit quidem omnibus vestem mundam & honestam, modò intra limites conditionis nostræ nos contineamus, neque id quod in alios usus ecclesiæ & Reipubl. necessarios convertere debebamus, in corporis cultum impendamus. Hoc enim Deo displicet. Cujus rei exemplo nobis potest esse epulo ille prædixes Luca 16. qui licet ignobilis, & infimæ sortis homo esset: tamen se purpurâ, quâ olim non nisi reges inducebantur, induebat. Quam luxuriosam audaciam Spiritus Sanctus non frustra notatam ad posteros transmitti voluit: siquidem omnia, que scripta sunt in nostram doctrinam scripta sunt, Rom. 15. verſ. 4.*

In vestitus excessa, inquit Guilhelmus Perck in armill.
 aur. cap. 2. plurima insunt mala. 1. Donorum Dei profusio, ex qua in-
 comoda oriuntur quam plurima. Sape enim accidit, ut subditi ob im-
 pensas in superflua, omnes facultates dividere, & summam paupertas-
 tem sustinere, aut furari, aut dolose negociari cogantur. 2. Signum ocia
 & ignavia; dum enim corporis nitore nimium tribuunt, res suas ple-
 runq; negligunt. 3. Argumentum levitatis. Nam sicuti aves ex per-
 narum colore; ita etiam ingenia hominum ex vestitus varietate di-
 gnoscuntur, Exterior namq; inquit Bernhardus in apolo; superfluitas
 interioris vanitatis indicium est, & mollia indumenta animi mollici-
 em indicant.

Neque est, quod existiment consuetudinem hanc de legibus ve-
 stiariis recens introductam esse. Ostendunt n. veterum annales illa, vel
 apud Romanos quoque fuisse usitatum: Testatur siquidem Dion. apud
 Cass. lib. 7. historiarum Rom. legem vestiariam a Tiberio Casare fuisse
 latam. Et Alexander Sever. omnibus officiis & dignitatibus proprium
 genus vestitus dari constituit. Quod tamen Ulpianus & Paulo, id pluri-
 marum vixarum causam fore existimantibus displicuit, Lamp. in Alex.
 Legatur etiam hac de re lex Appia, apud Titum Livium libr. 38. scro
 decad. 4. cap. 4.

QVÆSTIO X.

An leges majorum sint mutandæ?

De Æ Sophronio Pompeiopoleos Paphlagonia Episcopo testatur So-
 crates lib. 2. tripart. histor. cap. 34. quod cum audisset in Synodo S. len-
 tianæ Acacii opiniones ac dogmata recenseri, dixerit: Si per singulas
 dies propriam edere fidē licuerit, veritatis integritas non diu manebit.
 immens. mutationes præsertim in rebus salutem & incolumitatem homi-
 num concernentib. non facile suscipiendæ, sed cum summo sape periculo
 esse conjunctas. Dicimus Æ itaq; lege humanas (de divinis enim hic non
 est disputandi locus) in duplici esse diff. re: i. Quædam n. ad certum
 finem sunt determinata, & de iis agunt, quæ humana libertati subiectum
 tur: quædam vero certum finem non respiciunt, sed in iis rebus sunt oc-
 cupatæ, quæ Deus & natura aliter fieri non voluit: ut sunt hæc tria ju-
 ris prin. ipsa. Honestè vivere, alterū non ledere, suam cuiq; tribuere &
 similia. Priores Æ ubi finem suū attingerint, abrogari possunt; dato siquidē
 sine datur cessatio. De posterioribus autem aliter judicandū. Illas enim
 licet quandoq; paulatim vitæ aut labis aliquid secū habere videantur: non

8am 175

zamen (quantumvis alias, teste Iustiniano, mala adinventa, maleque
consuetudines neque ex longo temporum tractu, neq. ex longo usu con-
firmantur) nec citò nec temere, nec à quovis Magistratu, mutari expo-
dit. Nam nulla lex dicebat Cato Censorius omnibus commoda est.
Bodinus 4. de Rep. cap. 4. Et Zeleucus Locrensiū legislator
sapientissimus in proem. legum suarum postea leges ab hominibus
vinceri cedere, nec conducere, contra autem homines à legibus supera-
ri honestum simul & utile esse affirmat. Et hinc est, quod apud Ægi-
netas, veros vel hac in parte prudentissimos cautum fuisse legimus, ut
is, qui nova condenda legis (quemadmodum Alex. ab Alexand. lib.
6. cap. 6. testis est) causam daret, omnibus execrabilis haberetur.

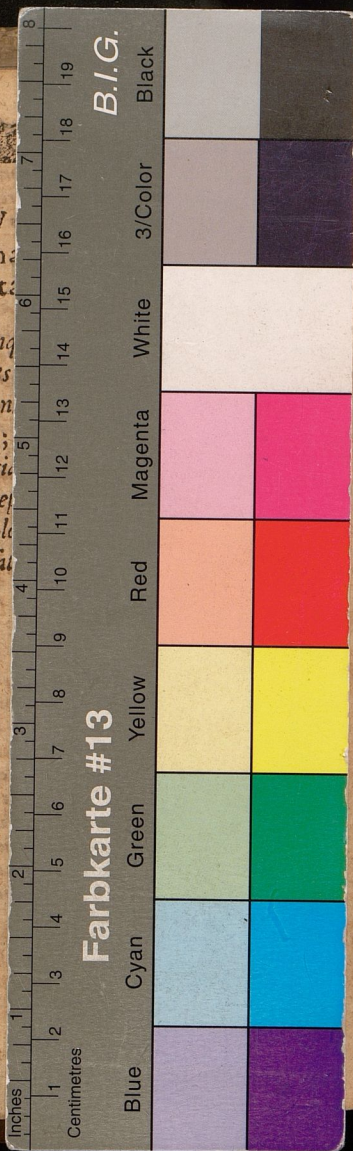
Maximè + verò periculosas esse legum immutationes arbitra-
mur in iis, quæ statum civitatis continent. In his enim nisi sensim pe-
detentimq. procedatur, salus ipsius facile perditabitur. Nam majores
nostri, teste Cicerone, eâ virtute ac sapientiâ fuerunt, ut in legi-
bus condendis nihil nisi salutem atque utilitatem pro-
ponerent. Cic. 1. de inventione.

Finis disputationis tertiz.

4c

DISPUTATIO III.
Centuriæ Quartæ.

QVÆSTIONVM
ILLVSTRIVM
PHILOSOPHI-
CARVM

In Inclytâ VVittebergenſi Academiâ
Propoſita:
PRÆSIDË
M. IACOBI MARTINI
LOGICES PROFESS.
Publ.

RESPONDENTE
VVILHELMO MEIERO
Friſio Nordano.

Ad 12. Februar. horis à 6. matutinis in auditorio col-
legii veteris.

VVITTEBERGAE
Excudebat Iohann. Schmidt, Sumptibus
Pauli Hellvigiū Bibliop. Anno 1609.